

SLOVENE

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

za pošlj., na dom 20 h na mesec.

Prezamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Aneksijska debata v kranjskem deželnem zboru.

Govor poslanca dr. Šusteršiča.

Načelnik »S. L. S.« izvaža:

Visoka zbornica! Ne bil bi se danes oglasil k besedi, ako ne bi bil v nekem nepremišljenem trenutku v včerajšnjem svojem govoru obljubil, da bom o neki stvari, katero sem včeraj omenil, v današnji debati obširno govoril. Kar sem obljubil, moram držati, in dovoljeno mi bodi, da, četudi jako slabo razpoložen, izpregovorim o tej vелеvažni zadevi nekaj besedi v tej debati.

Gospoda moja! Pred vsem mi bodi dovoljeno, da z veseljem pozdravljam, da se je to vprašanje sprožilo v deželnem zboru kranjskem, ki je, rekel bi, — in to sledi iz izvajanj gospoda predlagatelja — prva zgodovinska korporacija, v kateri se ima razpravljati tudi to vprašanje. Razum tega pa so razmere nanesle tako, da je ravno kranjski deželni zbor prvi jugoslovanski sabor, ki ima priliko, pečati se s to v prvi vrsti jugoslovansko zadevo.

Ali je bil način aneksije pravi?

Bodi mi dovoljeno, da predvsem reagiram na nekatera izvajanja gospoda neposrednega predgovornika (dr. Trillerja. — Op. ur.), ki so mi bila po večini sila simpatična, v kolikor so se dotikala tega predmetnega vprašanja. Gospod predgovornik je izrazil dvom, ali je način aneksije bil pravi, in je šel celo dalje, češ, da načina aneksije ne odobrava in da bi bilo pravilno, po njegovih mislih, ako bi bila naša monarhija pred aneksijo iskala soglasja pri prizadetih balkanskih državah. Naj mi oprostijo, toda če bi naša monarhija na ta način postopala, bi po mojem mnenju do aneksije nikdar ne prišlo. (Tako je!) Če bi mi bili iskali pred aneksijo soglasja s Srbijo in Črnogoro in pri aneksiji privolitve Turčije, ki je edina oblast, ki ima pravico o tej zadevi govoriti, bi do aneksije nikdar ne prišlo, in če ne — in v tem soglasja gospod predgovornik z gospodom predlagateljem, — bi to ne bilo v korist avstrijskega jugoslovanstva. (Pritrjevanje.)

Pravni položaj pred okupacijo.

Gospoda moja! Dejal sem, da o vprašanju aneksije nima nihče drugi govoriti, nego mi, t. j. Avstro-Ogrska, in Turčija. Kakšen pa je bil pravni položaj pred aneksijo? Pravni položaj pred aneksijo je slovel na dveh mednarodnih dokumentih in poleg tega na celi vrsti suhih dejstev, ki so se izvršila od dne okupacije dol do zadnjega časa. Tista dva mednarodna dokumenta sta:

Berolinska pogodba in carigradska konvencija.

Gospoda moja! Kaj pravi berolinska pogodba? Člen 25. se izraža o tem zelo kratko. (Govornik čita francoski tekst). To se pravi: »Provinciji Bosna in Hercegovina se zasedeta in oskrbujeta ali upravljata po Avstro - Ogrski.« To je vse. Druga v tem pogledu pa v berolinski pogodbi ne najdete.

Gospoda moja! Ta pravica: okupirati in upravljati — ni omejena na nobeno dobo. Kaj je bila posledica? Da je monarhija Bosno in Hercegovino faktično okupirala, in sicer z velikimi stroški, in da je skozi trideset let dejansko izvrševala v Bosni in Hercegovini vse pravice suverenitete. Vmes leži samo carigradska konvencija, v kateri se je sultanu suvereniteta priznala formalno. Dejansko pa te določbe carigradske konvencije nismo spoštovali skozi vseh 30 let, in turški sultan je to čisto mirno prenašal, in se v svojemu haremu ravno tako dobro zabaval, kakor če bi mi njegovo suvereniteto respektirali. To mu ni motilo spanja! Ob molčečem priznanju Turčije se je suvereniteta tako daleč izvrševala, da Bosanec ali Hercegovec, če je dobil kak red od sultana, ga ni smel nositi brez dovoljenja našega vladarja. (Čujte!) To je najboljši dokaz, da je tudi formalno suvereniteta prešla na našega cesarja. Kaj je preostalo? Le popolnoma mrtva črka v carigradski konvenciji iz leta 1879.

Gospoda moja! Če smo mi zdaj prečrtali to mrtvo črko, če smo storili to, kar so Hrvatje v Banovini in bosanski Hrvatje 30 let zahtevali, nismo s tem kršili nobene žive pravice; s tem smo le formalno konstatirali to, kar je v resnici že bilo. In zaradi tega konstatujem, da se ni imel čez naš čin nihče pritoževati in da po pravem načelu ne gre za ta naš čin nikomur kakšna kompenzacija. Pravice do kompenzacije nima nihče, ker se nobenemu ni krivica storila, ko je turški sultan,

ker se je tisti odstavek carigradske konvencije črtal, dobil že vnaprej popolno satisfakcijo s tem, da se je naše vojaštvo iz Sandžaka potegnilo nazaj. Torej, gospoda moja, po mojem uverjenju se aneksija drugače sploh ni dala izvršiti nego tako, kakor se je izvršila, in po mojem uverjenju je baron Aehrenthal postopal pravilno in jako pametno. (Klic: Prej bi bil moral!)

Dr. Šusteršič: Prej pa ni mogel, ker je bil zunanji minister Goluchowski! — (Veselost.)

Toda, gospoda moja, dejansko se stvar ni dala drugače izvršiti. Izvolskega govor v ruski dumi je sijajno spričevalo za Aehrenthala. Mi vemo, da je baron Aehrenthal namero glede aneksije Rusiji naznanil, ker je poznal gotove dogovore med Avstro - Ogrsko in Rusijo, in da je Rusija morala spoštovati pogodbo, katero je sklenila z Avstrijo. Jaz moram reči, da, v nasprotju z gosp. neposrednim predgovornikom, tudi način aneksije popolnoma odobravam, in sicer ne samo kot Slovenec, temveč tudi kot avstrijski državljani, to pa glede na velike stroške, katere smo imeli z okupacijo Bosne in Hercegovine.

Nad eno milijardo!

Gospoda moja, tukaj imam natančen račun, in ta znaša 628,252,942 K in 45 v. Vprašam, ali hočejo Srbija, Črnagora in Turčija poravnati ta račun? Poleg dejanskih izdatkov moramo seveda še tudi obresti računati, in če prištejemo še obresti, pridemo visoko nad eno milijardo. Katera velesila bo, če je enkrat za pridobitev katerega teritorija izdala tako velikansko svoto, se potem odpovedala pravici do tega teritorija? In jaz vprašam, kdo je tako nespamet, da bi mislil, da bo velesila, ki je zabila tako velikansko svoto v teritorij, se naenkrat odrekla svojim pridobljenim pravicam morda zaradi respekta pred kosom papirja berolinske pogodbe ali carigradske konvencije? Pa če rečem: iz respekta pred berolinsko pogodbo — rečem preveč. Aneksija ni v nasprotju z berolinsko pogodbo, ker tam ni nič povedano, da se okupacija kdaj odpravi; reče no je le, da naj Avstro - Ogrska ti deželi administrira, in to bo storila, kakor doslej. Jaz pravim: morda iz respekta pred angleško interpretacijo berolinske pogodbe? — Taka zahteva bi bila pač malo naivna od Angležev, ki pri tem iščejo vse drugih interesov . . .

Gospoda moja! Ta račun je tudi v neki drugi zvezi interesanten, da se iz njega jasno spozna, koliko je plačala Avstrija in koliko Ogrska. Ogrska je od tega plačala 199,916,017 K 44 v, mi pa 428,336,925 K in 1 v! (Čujte!)

Že ta račun je najhujši odgovor zoper veleite Madžarov, ki hočejo Bosno in Hercegovino za se, in sicer na podlagi nekega bajnega prava iz časa kraljestva Rama, o katerem dosedaj noben človek nič ni vedel; razum madžarskih državnikov, kateri pa imajo sploh, kakor znano, svojo posebno metodo glede obravnavanja državnega prava in svojo posebno zgodovino, ki velja izključno le za ogrski »globus«, ki pa sicer v znanstvenih krogih ni priznana. (Odobravanje.)

Odškodnina 54 milijonov kron.

Gospoda moja, sedaj pa nekaj drugega! Mi moramo to stvar soditi čisto hladnokrvno, tako tudi dejstvo, ki ga je omenil gospod predgovornik, češ, da se je Avstrija v zadnjem času ponižala. On je očitno menil tistih 54 milijonov, katere bi Turčiji plačali kot odškodnino za bosanske gozdove in neke druge nepremičnine, ki so bile last turškega erarja, ali bolje rečeno: katere plačamo kot odškodnino za formalno avtoriteto, ki prav za prav nič vredna ni. V tem oziru je moje mnenje to, da tisti, ki je močan, ki je močnejši od nasprotnika, je lahko velikodušen. Jaz pravim, da teh 54 ali 55 milijonov nič ne pomeni v primeri z ogromnimi stroški, katere smo že imeli z Bosno in Hercegovino, in pravim, da je popolnoma pravilno, če prenesemo še to razmerno majhno žrtev — katero morata nositi končno Bosna in Hercegovina sami — glede na to, da se s to žrtvijo doseže boljji vnanji položaj, da se doseže pomirjenje in odvzame angleški politiki vsaka možnost, da bi nadaljevala v Carigradu svoje hujskarije zoper našo državo. Prav je, da imamo namram Turčiji mir! Položaj na Balkanu se je za nas naenkrat silno izboljšal. Fakt je, da smo v prijaznih razmerah z Bolgarijo, Rumunijo, Grško in sedaj tudi s Turčijo, da nam torej od te strani ne preti nobena resna nevarnost več. Da smo pa za to plačali nekaj eskompt, se mi ne zdi preveč. (Pritrjevanje.)

Opozicija v anektiranih deželah.

Sedaj pa preidimo na drugo stvar! — Mi moramo žalibog konstatirati, da večina bosansko - hercegovskega prebival-

LISTER.

J Podlesnik: »Knjigovodstvo« II. del.

(Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, 1909. Cena 6 K 20 h vezano.)

Ponosno smemo zreti Slovenci na razvoj našega združništva. Saj nam v tridesetletni svoji dobi nudi obenem tudi sliko razvoja gospodarske samoosvoje in samoizobrazbe slovenskega naroda. Razumevanje za gospodarska vprašanja, za tehniški napredek se je v tej dobi v našem narodu dvignil do višin, o katerih se prvi delavci na našem združnem polju niso upali niti sanjati.

Prvo mesto v naši organizaciji zavzema posojilništvo. Zadržni delavci so temu posvetovali najprej vso pozornost, vse svoje duševne in fizične moči. Zato je tudi za naš mal narod postalo posojilništvo gospodarska velesila, ki jo bomo znali oceniti šele v poznejših dobah umnejšega, tehniško naprednejšega gospodarskega življenja.

Kolikor bolj pa se je združništvo v nas razvijalo, zlasti ono raiffeizenske sme-

ri, tem občutnejša je bila potreba po strokovnih navodilih, ki bi posojilničarjem olajševali sodelovanje pri posojilnicah, ki bi jim nudili ono množino strokovnega znanja, katerega vspricho diletantstva niso imeli na razpolago. Prvi tak navod je izdal leta 1895 Ivan Lapajne, šolski ravnatelj v pok. v Krškem. Drugi, predelani in pomnoženi natis tega navoda je izšel leta 1907. V obeh izdajah pogrešamo predvsem praktičnih knjigovodstvenih vzorcev, ki so nujno potrebni za vsakega strokovno neizšolanega delavca na združnem polju. Podpisani ocenjevatelj pa je leta 1902 izdal »Navod za poslovanje slovenskih raiffeizenskih posojilnic«, ki je prvi odstranil ravnokar navedeni nedostatek. Knjiga pa je v kratkem času popolnoma pošla.

Potreba po enakem navodu pa je bila zelo občutna, ker se je v zadnjih letih ustanovilo nebroj novih zadrug ravno raiffeizenskega sestava. Poleg tega pa je tak navod tudi nujno potreben za združno šolo v Ljubljani. O pravem času je zato izšla zgoraj omenjena knjiga Ivana Podlesnika, katero iskrenim srcem pozdravljam na polju združno-strokovne literature.

Naj omenim tu bogato vsebino te knjige. V prvem oddelku se bavi pisatelj s teorijo kredita. V obliki vprašanj in od-

govorov razmotriva temeljne pojme kredita, nakar preide k razlagi namena in uredbe raznolikih kreditnih zavodov, osobito bančne oblike. Posebno pozornost obrača razvoju pojma družabne oblike v gospodarstvu, prehajajoč končno do za nas Slovence najvažnejše družabne organizacijske oblike: do zadruge. Drugi oddelk je za posojilničarje velike važnosti in uporabnosti. Po teoretični razlagi bistva kmečkega posojilništva po raiffeizenskem sestavu podaja izgled vzornih pravil in dobro razlago o upravi takih zavodov. Razlaga je kratka in jedrnata. Vse potrebne vzorce za poslovanje kmečke posojilnice, bodisi glede knjigovodstva, bodisi glede spisovanja v notranjem poslovanju posojilnice ali pa na zunan z različnimi oblastmi, dobi posojilničar v tem oddelku.

Knjiga opisuje in razlaga najmodernejše knjigovodstvo, kakor ga rabi »Zadržna zveza« v Ljubljani, »Goriška zve-

za« v Gorici in »Gospodarska zveza« v Istri. Sistem knjigovodstva v tej knjigi je celo preobširen. V praksi n. pr. glavne knjige ne srečamo povsod, ker povzroča precej pisarij, pa moremo tudi brez nje doseči smoter, ki ga vsebuje ta knjiga. Pisatelj je povzel i to knjigo radi sistematičnosti svojega dela.

Predvsem pa me veseli, da ima knjiga tudi sledeča dva oddelka: Konverzija vknjiženih dolgov in blagovni promet posojilnic po raiffeizenskem sestavu. S tema oddelkoma se je knjiga postavila popolnoma na moderna tla, ker uvažuje vse panoge posojilničnega delovanja, ki jih zahteva najnovejši razvoj našega posojilništva. Tudi ta dva oddelka sta preskrbljena s praktičnimi zgledi.

Knjiga je strogo sistematično nadaljevanje »Knjigovodstva« I. del, ki je izšla lani izpod peresa istega pisatelja. Pozna se to posebno pri knjigovodstveni teoriji, glede katere je pisatelj v drugem delu znatno napredoval. Razlaga je kratka in strokovno pravilna. Tu in tam bi se sicer dalo kaj oporekati, toda to je postranskega pomena. Zakaj knjiga je v celoti izvanredno praktična in dobrodošla vsem posojilničarjem, ki naj le pridno segajo po njej!

Svetoslav Premrou,

stva aneksije ni z navdušenjem pozdravila, da imamo tam močno opozicijo zoper Avstrijo. S tem je treba računati, in priznati moramo, da avstro-ogrsko uprava v 30 letih okupacije ni bila tista, ki bi morala biti; (Tako je!) priznati, ako bi se upravljalo drugače, kakor se je, bi prebivalstvo aneksijo gotovo z navdušenjem pozdravljalo. Grešilo se je od strani vrhovnih upraviteljev, ki so bili Mažari. Žalibog se je uprava Bosne in Hercegovine takoj pri prvem početku izročila na milost in nemilost mažarskemu ministru, ki je po mažarski metodi upravljati ti dve lepi deželi.

V prvem momentu po okupaciji je bil za nas silno ugoden položaj. Takrat je bil na čelu Bosne in Hercegovine vojaški komandant Filipovič. Ako bi imel on priliko nekaj let dalje ostati tam, bi bile razmere drugačne, nego so sedaj. On je takoj izprevidel, da mora uprava biti v sporazumljenu z ljudstvom in da treba dati ljudstvu neko avtonomijo. Ta preprosti vojak je imel bistro oko in je spoznal, da treba ljudstvo pritegniti k upravi, da se ga s tem pridobi in da naj ljudstvo samo gospodari na svojih tleh. In ko so mu rekli, da ljudstvo za to ni zrelo, je odgovoril: Vsako ljudstvo je zrelo dovolj, da lahko kontrolira, kako se uporabljajo davki, ki jih plačuje. Če bi Filipovič uspel s svojimi nazori, bi posledice bile vse drugačne. Toda kar je bilo, je bilo. Računati moramo z razmerami, kakršne so, in naša naloga mora biti, da skušamo za avstrijsko idejo pridobiti tiste, kateri so ji danes še nasprotni.

(Dalje.)

„Veleizdaja.“ — Nauk za Jugoslovane.

Povodom procesa proti 53 Srbom, obtoženim veleizdaje, pišejo vsi mažarski listi obširne komentare, ki so jako zanimivi in Slovanom jasno kažejo, da so vdejstvenju njihovih idealov najbolj na potu Mažari. To naj bi tudi Hrvatoma bil dober nauk!

Najprej treba pomisliti, da so Mažari tisti, ki so podpirali Srbe, da so se resno lotili sanj o velikem Dušanovem carstvu, da so Košut, Batthyany ter Hollo nalašč netili in razplamtevali velesrbsko idejo v to svrhu, da oslabe skupno monarhijo. Ko pa jih je cesar pozval na vladno večino, Košuta pa postavil za ministra, ko se jim je obljubilo, da se bodo njihove državno-pravne želje izpolnile, so bana Raucha nagovorili, da je potaknil v zapor uboge župnike, učitelje in vaške veljake, ki so se udajali sanjam, ki so za obstoj avstrijske države brez dvoma velikomenj nevarne, kakor iredentovska propaganda, ki se v Trstu vrši dan na dan pred očmi oblasti, zasebno in javno v listih, pa se noben državni odvetnik ne zgane. Hungarica fides!

Značilno je tudi to: Veliko mažarskih listov ljuto napada zagrebškega državnega pravdnika Accurtija, ker v obtožnici pravi, da so Velesrbi hoteli kraljevino Hrvatsko in Slavonijo ter Dalmacijo, potem Bosno in Hercegovino, odtrgati od zakonitne edinstvene državne zveze avstro-ogrsko monarhije. Mažari kriče, da bi se moralo tudi Accurtija zaradi veleizdaje postaviti na zatožno klop, ker Hrvaška, Slavonija, Dalmacija in Bosna ne pripadajo nobeni uzakonjeni državni enoti avstro-ogrski, temveč edinole Mažarski, Hrvaška in Slavonija de facto, Dalmacija in Bosna pa po historičnem pravu.

Ali smo res že tako daleč, da za Mažare dežele monarhije nazunaj ne veljajo več za skupno ozemlje monarhije, temveč le za izključno last ogrske samostojne države? Če bi si torej Srbija res prisvojila Hrvaško, bi si prisvojila po tej teoriji le del mažarskega teritorija, ne pa kos monarhije?

Res, tako daleč je prišlo. In mi vzdržujemo še skupno vojsko, da se v slučaju potrebe brani z našo krvjo teritorij, ki se nam potem popolnoma odreka!

Se nekaj! Mažarski listi filozofirajo o veleizdajniškem procesu tako-le: Velesrbske propagande so krivi v prvi vrsti hrvaški veleizdajavci in seveda dr. Lueger. Kajti ti Hrvati uče na zagrebški stolici, da obstoji posebno hrvaško državno pravo. Srbi so se le od njih naučili, ako so si potem ustvarili svoje srbsko pravo.

No — in kaj sledi iz tega? Da je edina rešitev v tem, da na Hrvaškem in v Dalmaciji ter Bosni zavladajo sveto mažarsko pravo, ki je edino zakonito in zgodovinsko utemeljeno! Mažarska krona se mora svetiti doli do Save pa tudi preko Drine, če treba!

In v »Magyarorszagu«, glasilo grofa Batthyanyja, beremo, da ne spadajo na zatožno klop zaradi veleizdaje samo Velesrbi, temveč tudi vsi oni, ki zagovarjajo

trializem, neodvisno jugoslovansko skupino pod žezlom habsburške monarhije. Tisti, ki zdaj sanjajo zopet o veliki Iliriji, zaslužijo po mažarskem naziranju ravnotako smrt, kakor brata Pribičević.

Mi pravimo: Če je kdo, ki naj posnema naukov iz takozvanega veleizdajkega procesa v Zagrebu, so to v prvi vrsti bratje Srbi, potem pa Hrvati. Če še danes ne uvidijo, da je njihova edina rešitev v tem, da se popolnoma odcepijo od tiste na lažnjivem in izumetničenem temelju sloneče državno-pravne teorije o edinstvu dežela krone svetega Štefana in z vsemi silami oživotvorijo ne samo po zgodovinskem, temveč tudi po natornih jezikovnih, geografskih in etnoloških razmerah utemeljeno jugoslovansko državno enoto, potem jim ni več mogoče svetovati. Mažari so ogoljufali Hrvate — to se je pokazalo pri železniški pragmatiki in Rauchu — zdaj so pa kruto prevarali tudi Srbe! Smrt na vešalih — ta »ideal« jim zdaj slikajo na koncu poti, prej so jih pa omamljevali s carstvom Dušana Sinega!

Bratom Srbom iz Hrvaške in Bosne moremo le eno reči: Ne samo vaša, tudi nas vseh rešitev ni ne v veleogrski, ne v velesrbski misli, temveč v ideji združenja Jugoslovancev v okvirju monarhije. Prej pa se mora zgoditi — in to je neobhodno potrebno za vso monarhijo, ne samo za Slovane — kar je dejal 16. t. m. v kranjskem deželnem zboru dr. Krek, parafrazujoč besede Lajos Košutove, ki je gledal zemljevid:

»Kje je Mažarska, ne morem je najti!«

Shod ajdovske „kmetijske zveze“.

Dne 17. t. m. je imela ajdovska »Kmečka zveza« svoj drugi občni zbor. Zbralo se je na št sto zborovalcev pri Rebku na Goričici. Zborovanje je vodil »Zvezin« vrli predsednik g. Vodopivec, župan v Kamnjah. Po tajnikovem in blagajnikovem poročilu je govoril č. g. župnik Kosec o agrarni misli, o strankah, o učiteljih, ki so popolnoma svobodni in miselni. Nato govoril gospod dr. Breclj o deželnem zboru. Pravi, da liberalci žele novih volitev, ker upajo, da bodo imeli uspeh vsled razpora v S. L. S. Toda med nami ni načelnega razpora. Mi poznamo enega načelnega nasprotnika, to je liberalizem, naj bo ta že Gabrček ali dr. Frankov. Vsi stremimo za skupnim ciljem, akoravno so nam sredstva različna. Do razkola ne bo in ne more priti, ker nihče med takozvano mlado krščansko-socialno strujo ne išče ničesar zase. To mlado gibanje ima dovolj dela na izobraževalnem polju.

V poročilu o državnem zboru omenja aneksije Bosne in Hercegovine, ki jo kot Slovenci moramo pozdravljati, ker s tem se je v naši državi mnogo zmanjšal vpliv Nemcev. Na kratko poroča o predlogi za starostno zavarovanje. Povdarja važnost kmečke organizacije. Ta organizacija ne sme ustvarjati nasprotstva med posameznimi stanoviti, ne sme kmetu po nepotrebnem siliti v boj z drugimi stanoviti. Stanovski boj pridigujejo agrarni preroki; toda s tem delajo kmetu največjo škodo. Gospodarske in druge razmere so se pri nas tako zelo spremenile, da kniet danes ni več tisto, kar je bil svoj čas. Včasih je kmet doma pridelal vse, kar je rabil za svoj dom, za svojo družino. Danes kmet tisto, kar pridelal, proda, in za izkupiček kupi, česar potrebuje. Kmet se je s tem postavil na čisto drugo stališče. Vrh tega poljedelsko delo samo ne ohranjuje več. Mnogo, če ne večina kmetov se peča še s čim drugim, n. pr. domače obrti. Te izdelke kmet tudi prodaja. Jasno je, da je kmet s tem prišel še v ožjo zvezo z drugimi stanoviti. Vsled tega vsak boj proti drugim stanovom škoduje tudi njemu samemu. Zato bodo agrarci s stanovskim bojem kmetu le škodovali. K sklepu predlaga sledeče resolucije, ki so bile soglasno sprejete:

Na občnem zboru »Kmečke zveze« za ajdovski okraj na Goričici dne 17. januarja 1909 zbrani kmetje

1. zahtevajo od visoke c. kr. osrednje vlade, da predloži državnemu zboru predlog za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani, in sicer istočasno s predlogom za italijansko vseučilišče, ki pa ne sme biti v Trstu;

2. prosijo Njega ekselenco prevzvišene kneza in nadškofa goriškega, naj zastavi ves svoj vpliv v Vatikanu in na cesarskem dvoru na Dunaju, da se vrnejo avstrijskim Slovanom pravice, ki so jih doslej živili v zavodu S. Maria dell Anima v Rimu;

3. pozivljajo vodstvo S. L. S. na Goriškem, naj potom »Kmečkih zvez« preskrbi slovenskemu kmečkemu ljudstvu

več poučnih shodov, kako naj se kmečki stan čim prej osamosvoji politično in gospodarsko.

Zatem nastopi posestnik gosp. Jakob Birs iz Buji, ki govori o septemskih dogodkih v Ljubljani, o krivicah, ki se go-de Slovence, ter predlaga resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta. Ta resolucija se glasi:

Kmetje, zbrani na občnem zboru »Kmečke zveze« za ajdovski okraj na Goričici dne 17. januarja 1909 izražajo kranjskemu deželnemu zboru, posebno poslanecem S. L. S. na Kranjskem svojo iskreno zahvalo in priznanje, za njih možat in resni nastop v obrambo slovenskih narodnih pravic in časti slovenskega imena, s posebnim ozirom na septemskih dogodke v Ljubljani.

Č. g. Kosec govori o starostnem zavarovanju ter pravi, da se bo le neumen in neveden kmet upiral tej postavi. Sicer pa bodo naša društva poskrbela, da se postavljeni načrt razloži najnatančneje.

Na predlog g. Emila Trohe se izvoli soglasno z vzklikom stari odbor z vrhim predsednikom županom Vodopivcem na čelu. Po dvehurnem zborovanju je bilo lepo zborovanje končano.

AVSTRO-OGRSKA.

Strajk čeških otrok na severozahodnem Češkem zopet izbruhne, ako oblasti do 1. marca ne preskrbijo za češke manjšinske šole.

Jezikovni zakon za vse dežele? »Vaterland« poroča, da vlada namerava po rešitvi češko-nemšk. jezikovnega vprašanja lotiti se reševanja jezikovnega vprašaja po vseh deželah, ki so mešanojezične.

Odsek za izpremembo zborničnega poslovnika nadaljuje svoje debate. Razun krščanskih socialcev in Poljakov ni nobena stranka za reformo poslovnika posebno vneta, dasi jo je izdelal svobodni-selni Steinwender, jo ravno svobodni-selni Nemci odklanjajo. Zdi se, da bodo obveljale le nekatere manj važne točke. V imenu Slovencev je izjavil poslanec Korošec sledeče: Slovenci z velikim nezaupanjem opazujejo priprave za spremembo opravilnika, kajti sedanji opravilnik je majhnim klubom, ki pa v našem parlamentu reprezentirajo tudi cele narode, vendar dajal možnost, da so ž njegovo pomočjo lahko opozorili vladu na svoje zahteve. Da obstojajo majhni klubi, niso krivi v vsakem slučaju programi strank, ampak ker se v sedanjem parlamentu tvorijo klubi po narodnostih, in v narodnostih po svetovnih, političkih in stanovskih načelih. Smisel za asociacijo sorodnih strank manjka v parlamentu, zato imamo toliko majhnih klubov, ki so za akurarno delo velika ovira. Imamo pa Slovenci tudi vsled tega nezaupanje do vsake spremembe opravilnika, ker ne vemo, katera večina bo v parlamentu z njim operirala. Nam sovražni večini pa ne bomo dali nobenega orožja v roke. Vsled tega bomo še končno stališče Slovenci zavzeli v zbornici, ki bomo videli politično konstelacijo, v odseku pa bomo spremembne predloge presojali s stvarnega stališča.

Izvrševalni odbor nemške »Narodne zveze«, kojega seji je prisostvoval »Landsmannminister« Schreiner, je sklenil ministrskega predsednika opozoriti na bojkot Slovencev na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem proti Nemcem in zahtevati od njega, da proti temu bojkotu zakonitim putem nastopi.

Pametna interpelacija Doberniga. Poslanec Dobernig in tovariši bodo v zbornici interpelirali justičnega, železniškega in finančnega ministra, zakaj dopuščajo, da se na kolodvorih prodajajo pornografski izdelki in šund-literatura.

Italijanska fakulteta na Dunaju! Vlada je predložila zakon glede na ustanovitve italijanske pravne fakultete. Fakulteta se bo osnovala na Dunaju.

Reforma rudarskega zakona je predložila zbornici ministrstvo za javna dela. Reforma ima namen spraviti počasi vse premogovne rudnike v državno last. Novi rudniki bodo vsi državni. Podržavljenje premoga naj postavi konec zasebni kapitalistiški špekulaciji.

× × ×

Politične lumparije na Ogrskem. Ogrski minister za notranje zadeve grof Andrassy je bil pri cesarju v avdijenci ter si je od njega izposloval, da sme volivno reformo z ozirom na notranje-politične težave za čas odložiti. Za vzrok se navaja: Grof Andrassy je hud nasprotnik ločitve skupne banke. Toda v odseku za volivno reformo imajo večino pristaši samostojne ogrske banke. Ti so ministru zagrozili, da njegovo vol. reformo strmoglavijo in izpremene, ako ne podpira njih stremljenja po neodvisni banki. Vsled tega je grof Andrassy sklenil vprašanje o volivni reformi odložiti, dasi nekateri člani kabineta menijo, da bi kljub vsem težavam lahko

reformo uveljavil. — Vsa ta stvar vzbuja upravičeni sum, da se gre za čisto navadno mažarsko dogovorjeno lumparijo, da bi se volivna reforma zopet za dve leti zavlekla

× × ×

FML. Potiorek ne potuje v Kotor, ker ondodna garnizija ne spada v njegov delokrog, marveč bo najbrže inspiciral samo Pučji. Z ozirom na to, da ga je prišel v Trst čakati puljski pristaniški poveljnik Ripper in je nadziranje v tem času nenavadno, vzbuja cela stvar nekoliko pozornosti.

Danzers »Armeezeitung«.

je jako zanimiv list, v katerem se resnice reže na debejo. Posebno, kar se tiče Mažarov in skupnega vojnega ministrstva, treba priznati, da »Armeezeitung« zadene navadno pravo in pove, kar si noben drug list ne upa. Vendar pa niso redki trenutki, ko gospode pri »Armeezeitung« zavajajo njihova bojevitost veliko predaleč. Tako n. pr. jo je »Armeezeitung« ob priliki potresa v Siciliji očitno zavozila, ko je Avstriji svetovala, naj porabi dobro priliko, ki se ji je ponudila, ko je Bog Lahe udaril, da ne morejo na Balkanu tako spletkariti kakor doslej. Take stvari se ne povedo. Laški listi kujejo zdaj iz tega lep kapital in da to v sedanjem trenutku Avstriji rajši škoduje kakor koristi, je samoposebno umevno. Obsojati je tudi treba, da rožlja »Armeezeitung« še vedno proti Srbiji s sabljo. Čemu? Srbija je itak dovolj iznenadena. Vsi so jo hujskali, a tudi vsi zapustili, Turki in Rusi, Lahi in Angleži. In pri tem je srbski narod pokazal veliko razsodnost in disciplino in tistih notranje političkih krvavih revolucij, o katerih so nemški listi pisali, nikjer ni. Zato je neumevno, zakaj »Armeezeitung« hujska na voj-sko — Boga zahvalimo, da je mir, ker nas odškodnina za Bosno veliko manj stane, kakor bi nas mobilizacija za prazen nič, ker bi Srbije, katero bi bili takoj osvojili, ne bili smeli obdržati zase. Torej pamet, gospodje generali v pokoju!

Iz Italije.

Služba božja v Messini.

V nedeljo zjutraj so dečki z zvoncevabili po mesinskih razvalinah ljudstvo k sveti maši, ki jo je prvokrat po potresu javno opravljal nadškof msgr. d'Arrigo. Oltar, preprosta miza s podobo Srca Jez. v ozadju, je stal pred skupino barak poleg mornariškega urada v dolini, krog katere je še ostalo nekaj drejvja. Svete maše se je udeležilo vse vojaštvo in nešteta množica ljudstva.

Poročilo generala Mazze.

General Mazza je brzojavil ministrskemu predsedniku Giolittiju sledeče: Komisija ministrstva za javna dela, ki ima odrediti vse potrebno, da se zopet zgradi pristanišče, je prispela v Messino. Postavljajo nadaljne barake. To delo se pospeši šele tedaj, ko prispe 200 vojaških tesarjev. Stavbnega lesa še vedno ni zadosti. Portugalska vojna ladja »Vasco de Gama« je pripeljala raznega gradiva.

V Messini je nastal zopet požar.

Sodi se, da je telo pod razvalinami dalje časa, najbrže še od zadnjega požara.

Dnevne novice.

+ Župnik Zupančič utonil v Krki.

Danes dopoldne smo dobili iz Žužemberka naslednjo brzojavko: Župnik iz Smihela, Zupančič, je sinoči padel z vozom vred v Krko. Voznik in konj sta se rešila, župnika Zupančiča so pa danes mrtvega potegnili iz vode. — Župnik Janez Zupančič je bil rojen v Toplicah na Dolenjskem leta 1859 ter bil posvečen v mašnika leta 1886. Služboval je potem kot kaplan v Cerkljah pri Krškem, nekaj časa v Spodnji Idriji, bil župni upravitelj in župnik v Topli Rebri, župnik v Banji Loki, od leta 1901 pa je bil župnik v Smihelu pri Žužemberku. Tukaj je z velikimi težavami zidal novo župno cerkev, ki ima biti dovršena in posvečena tekoni letošnjega leta, napovedal je za prve dni februarja sveti misijon za svojo župnijo — pa Bog ga je na nesrečni cesti, ki bo sedaj menda vendarle popravljena, poklical preje k sebi, predno je mogel uresničiti svoje namene. R. I. P.!

+ K Jagičevemu vprašanju.

Mari-borska »Straža« piše: Čitali smo Ilesičev zagovor, tudi Lokarjev in druge, čitali smo pa tudi članke v »Slovencu« in v »Straži«. Mi vprašamo g. Ilesiča samo, ali res smatra Jagiča za takega političnega navivneža, da bi ne vedel, do kam želi Nemci prestaviti svoje meje? Ali gospod Ilesič misli, da gospod gosposkozborničnik Jagič samo iz strahopetstva ni se upal Bošnjakov imenovati z njihovim pravim

Občinski svet ljubljanski.

Ljubljana, 19. jan. 1909.

Vladni zastopnik pri seji.

Župan Ivan Hribar otvoril sejo, ki ji prisostvuje po deželni predsednik baron Schwarzu pooblaščen vladni svetnik Kremenšek, ki ga župan predstavi, ko prečita dopis deželnega predsednika, ki pooblašča vladnega svetnika zastopati vlado pri današnji seji. Župan prečita nato najvišjo zahvalo povodom poklonitve obč. sveta ob viadurjem jubileju. Nato prečita župan izjavo, ki se peča z ekspozicijem barona Schwarza v deželni zboru. Ker je županova izjava zelo dolga, je ne moremo, kakor bi radi, podati v celoti. Navajamo iz nje le glavne misli.

Županova izjava glede na izjavo barona Schwarza v deželni zboru.

Pred vsem konstatuje župan, da ga o koncentraciji orožništva 18. septembra deželni predsednik ni obvestil in da se mu ni zdelo potrebno »stopiti z mano glede omenjenih odredb v kakoršnokoli dotiko ter da se je do 21. setemb. dosledno obnašal, ko da bi mene v Ljubljani ne bilo ali ko da me ne priznava za načelnika mestne policijske oblasti. Župan najodločnejše in z vsem ogorčenjem zavrača izjavo deželnega predsednika, da so po končanem zborovanju mnogoštevilni oddelki v zborovalnici in pred njim zbrane množice brez zadržka prodirale skozi policijski kordon. »To je natolcevanje, katero moram kot načelnik policijske oblasti energično zavrniti, kajti policijski stražniki, ki so tvorili kordon v Wolfvovih in Šelenburgovih ulicah, so se z napetostjo vseh svojih sil, takorekoč suvaje se s prodirajočo množico, borili za vzdržanje svoje pozicije in so ravno pri tem nekateri od njih rane zadobili. Razliko med svojo in med izjavo deželnega predsednika razlaga župan tako: »To pripisuje okolnosti, da se je ves ta razgovor vršil v slovenskem jeziku in da se ga tedaj on, ki se je tega jezika učil šele v svrhu svoje uradniške kariere, ne more spominjati tako dobro, kakor jaz, ki sem že v nežni mladosti srkal sladke zvoke tega jezika iz ust svoje matere. Nadalje izjava župan, da je dal dež. predsednik 18. septembra sam poklicati vojaštvo, ne da bi bil o tem obvestil župana. Brez predloženega sporazuma je za 19. september odredil pripravljenost orožništva in vojaštva. Dne 19. septembra se je moral župan prav odločno in dokaj dolgotrajno zavzemati za to, da je deželni predsednik, ki je nameraval orožništvo pustiti nastopati samostojno, končno privolil, da je vsako orožniško patruljo spremljal mestni policijski stražnik. Župana je ob tej priliki dež. predsednik jako vehementno napadel, češ da so demonstrantje celo njemu okna pobili. »Videč silno razburjenost gospoda deželnega predsednika, in nepristopnost njegovo za kakor koli razloge z moje strani, izvedevši dalje iz njegovih ust, da misli za večer 19. septembra celo obilnejšo uporabo vojaštva kakor prejšnji večer, ko je isto brez potrebe hodilo v manjših oddelkih po mestu ter s tem razburjenje občinstva le povečalo, spoznal sem takoj, kakšno taktiko mi je zavzeti, da uporabo vojaštva kar najbolj mogoče omejim. Zato sem gospodu dež. predsedniku predlagal, naj se samo kazina, katera je iz razlogov, ki jih ne bom tukaj preiskaval, ker so splošno znani, v Ljubljani je bila vedno objekt, proti kateremu se je obračala užaljena sloven. duša, zastraži z vojaštvom na ta način, da se potegne kordon čez Šelenburgove ulice, ondi, kjer se stika s Knafljevo ulico, ter od kazinskega vrta do Radeckega spomenika in od ondod po srednjem Zvezdnem drevoredu do nunskega poslopja. Gospod deželni predsednik na ta moj gotovo povsem umesten svet ni pristal, temveč je dal zapreti ves Kongres. trg, kar je že radi tega vzbujalo slabo kri, ker se je promet zelo omejil, pustil poleg tega vojaške oddelke hoditi tudi po drugih krajih mesta ter končno, ne da bi bil o tem le besedico omenil, poklical na ulico tudi oddelek dragoncev. Ako torej, kakor se to posneti da iz tenorja njegovega govora v kranjskem deželni zboru, sedaj nekako želi krivdo za poklicanje vojaštva zvrniti na me, je to, da ne rečem kaj drugega, vsaj neokusno.«

Z izrazom »neokusno« je označil župan tudi očitiranje proti policiji, da ni zabranila razširjanja razburljivih letakov.

Dalje pripoveduje župan, da je deželni predsednik dne 20. septembra dopoldne sklical posvetovanje generala Gherardinja, orožniškega polkovnika Riedlingerja, vladnega tajnika dr. Mathiasa in predsedstvenega tajnika grofa Künigla. Župana ni poklical, ta pa je prišel, nevede za konfe-

renco, sam, moral čakati, da ga je poklical deželni predsednik, in da so bili gospodje »neprijetno iznenadeni, ko sem se jaz javil kot deus ex machina«.

K sklepu izgovarja župan mestno policijo: »Vsegavečo seveda nikdo ni in mestna policijska oblast zato tudi ni kriva, če se jej — ravno tako kakor vladnim policijskim organom — ni posrečilo izvesti, da se pripravljajo kaki izgrede. Tudi jaz sem namreč prepričan, da so ti izgrede pripravljeni bili; toda ohranil sem si vendar še toliko trezne sodbe, da dobro vem, da se mikogar ne more kriviti, ako teh priprav ni pravočasno opazil. Saj je znano, da oni, ki kaj podobnega pripravljajo, nimajo navade obesiti to na veliki zvon.«

Vlad. zastop. Kremenšek se sklicuje na relacijo pol. kanc. Finka, ki je poročal pod službeno prisego, da je kordon nemotoma prepuščal prehod ljudstvu. Policijski svetnik Lauter je istemu Finku pred kazino odgovoril na vprašanje, ali ne smatra za potrebo orožniške asistencije: Odklanjam vsako pomoč. Naglašja, da dež. predsednik lahko brez župana pozove orožniško in vojaško asistenco, pripraviti jo pa mora, ker ne ve, kje se bo rabila, da je na pravem mestu na razpolago. Dr. Triller, dr. Majaron in drugi kličejo: »Kdo pa je 18. septembra klical vojaštvo?«

Dr. Triller opozarja na ono stopnjo dežel. predsednika, ki je imela prozorno tendenco očitati govornikom na protestnem shodu, da so spadali med organizatorje izgrediv. On za svojo osebo izjavlja na svojo čast in poštenje, da ga ti izgrede niso nič manj presenetili kakor g. deželni predsednik samega ter se sklicuje na svojo pričo pri c. kr. dež. sodišču. Istotako krivično so osumljeni tudi ostali govorniki in zategadelj mora v svojem in njihovem imenu najodločnejše odklanjati taka nad vse tendenciozna in vseskozi neosnovana očitanja.

Dr. Tavčar izjavlja, da je župan 19. septembra čisto korektno postopal. Dež. predsednik je v deželni zboru prikrival resnico. Splošen vtis smo dobili po govoru deželnega predsednika, da je 19. septembra župan pozval orožništvo.

Vladni zastopnik Kremenšek izjavlja, da je rekel deželni predsednik v deželni zboru, da je dne 19. septembra predlagal župan Ivan Hribar uporabo vojaštva. Župan izjavlja, da vzdržuje v polnem obsegu svojo izjavo, ki jo vzame občinski svet na znanje.

Ustanovitev mestne zastavljalnice.

Po poročilu dr. Majarona odobri obč. svet sledečo predlogo:

1. Sklene se ustanoviti mestna zastavljalnica z namenom, da nudi siromašnemu občinstvu pomoč s posojili na zastave in da event. prometne prebitke izroča mestnemu ubožnemu zakladu.

2. Magistratu se naroča, da za ustanovitev izposluje potrebno dovoljenje.

Poročevalec naglašja, da opusti »Kranjska hranilnica« zastavljalnico, ki se nastani najbrž v hiši Kristine Šincelj.

»Slovenski Filharmoniji.«

»Slovenski Filharmoniji« se dovoli podpora 20.000 kron. Ne ugodí se pa prošnji »Slovenske Filharmonije«, da deleguje občinski svet tri občinske svetnike v društveni odbor.

Proračunska razprava.

Poročevalec Milohnoja naglašja, da izkazuje proračun končni primanjkljaj 138 tisoč 384 K. Proračun se je sestavil tako, da so se vanj vzele vse stvari, katerih napravo je sklenil občinski svet. Zvišale so se plače uradništvu, slugam, stražnikom. Doklad ne kaže zvišati, pač se bo pa mislilo na diferenciranje doklade, pritegnili se bodo denarni zavodi, železnice. Do zaključka letošnjega leta bomo shajali s 25% doklado. Finančni odsek je marsikaj črtal, tako da ostane končni primanjkljaj 1e 49.070 K. Primanjkljaj se bo pokrtil s prihranki in pa s posojili pri kakem drugem mestnem zakladu. V razpravi želi Lenče, naj bi se število policijskih stražnikov zvišalo za šest. Župan: Zvišati bi se moralo število stražnikov najmanj za dvajset. Upa, da se to zgodi leta 1911, ko izostane kupnina za Grad in bo dobivalo deželno gledališče podporo od dežele. — Šubic želi, naj bi se Zvezda povečala. — Lenče se ne strinja s Šubicem. — Hribar pravi, da bi kazalo napraviti park ob glavnem Lattermanovem drevoredu. — Šubicev nasvet se odkloni, pač pa se naroči mestnemu vrtnarju, da izdela načrt za park ob glavnem drevoredu. — Likozar zahteva, naj se košnja na mestnih travnikih vsako leto razpiše. — Po pojasnilih knjigovodje Trdine se predlog odkloni. — Šubic želi, naj bi se zgradila tržnica nad Ljubljano. Sklene se, naj stavbeni urad izdela proračun, koliko bi to stalo. — Dimnik želi,

naj se povišajo plače šolskim slugam. Ne obvelja. Dimnik predlaga, naj se dotacija za šolska poročila zviša od 60 na 100 K. Po pojasnilih svetnika Laha se predlog odkloni. — Na Likozarjev predlog se da šoli na Rakovniku za šolske potrebščine 50 K. — Hribar izjavi, da bodo stale nove ulične tablice 2000 K. — Likozar pogreša v proračunu postavko za napravo pisoarja ob dolejskem kolodvoru in za podaljšanje Orlove ceste. — Hribar: Se ni pozabilo, v vsoti 20.000 kron za godbo je pisoar. — Proračun se nato odobri. — Odkloni se Turkov predlog, naj se seja konča. — Nato se odobri Dimnikovo poročilo o porabi 800 K dotacije na I. in II. mestnem otroškem vrtcu.

Obrtna nadaljevalnica.

Dr. Triller poroča, da ima v realki pod Junovičevim nadzorstvom nastanjena obrtna šola lep inventar, ki je pa ves raztresen. Odboru načeljuje župan, v njem so tudi obrtniki Franchetti, Kregar in Vidmar, ki jih je pa Junovič kruto razžalil in so izjavili, da izvajajo za to konsekvence. Protestira, da je deželna vlada ustavila preiskavo. Dr. Triller zahteva, naj se šola premesti iz realke, če se to ne zgodi, ustavi občina prispevek za šolo. — Hribar izjavi, da je vlada prekoračila svoj delokrog, ker je ustavila preiskavo. — Vladni zastopnik svetnik Kremenšek izjavi, da je vlada ukazala, da se prekine preiskava zato, ker je naročila ravnatelju Šubicu preiskavo in hoče počakati poročila. — Dr. Triller vzame na znanje izjavo vladnega zastopnika. Pripomni, da dopisuje odboru deželna vlada le nemško. Želi, naj dopisuje slovensko. — Kremenšek vzame izjavo na znanje.

Sklene se prezidati kanale v mestni klavnici, odobrita se poročila o proračunu mestne elektrarne za leto 1909 in županov dopis o premembi sklepa občinskega sveta glede na vožnji red električne cestne železnice na Dolenjski cesti in revizije vožnjega tarifa, nakar sledi javni tajna seja.

BALKAN.

Srbija izda novo noto na velevlasti — vsaj tako poroča »Vossische Zeitung« — v kateri bo zahtevala namesto avtonomije Bosne, naj Avstrija Srbiji odstopi s po-

močjo regulacije meje toliko teritorija, da bosta Srbija in Črna gora združeni.

Proti avstrijsko-turškemu sporazumu Srbi in Črnogorci v Carigradu močno agirajo. Črnogorski poslanik je celo proti sporazumu pri velikem vezirju protestiral. Sodiijo, da ta agitacija ne bo imela uspeha.

Boj kot proti avstrijskemu blagu še ni ponehal, vsled česar je avstrijski poslanik zopet pri velikem vezirju interveniral. Vezir je izdal tozadevne naredbe.

Vojno posvetovanje v Belgradu, ki se zdaj vrši, po zatrdilu »Narodnih listov« nima mobilizacijskega namena. Vojni minister Živković hoče baie samo napraviti red v vojni upravi. Na Dunaju pa sodijo, da je minister pozval generale v Belgrad zato, da ga informirajo, v koliko so njihove divizije pripravljene za vojsko.

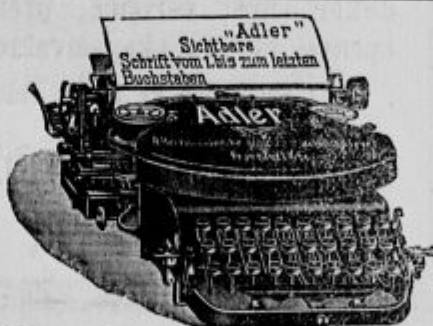
Položaj je še vedno resen, to se dá posebno posneti iz razglasa kralja Karola rumunskega na armado, objavljenega na pravoslavne novega leta dan. V tem razglasu na armado opozarja kralj vojake, da je položaj tak, da morajo biti vedno pripravljeni proti vsaki nevarnosti, tako da se nihče ne bo upal obrniti se proti ljubljani domovini rumunski.

Za naše zadružništvo. V današnjem podlistku je ocenil strokovnjak na polju slovenskega zadružništva gospod Svitoslav Premrou novo, za naše zadružništvo prevažno knjigo: »Knjigovodstvo«, II. del, spisal Ivan Podlesnik. Knjiga je za naše denarne zavode, za naše hranilnice, posojilnice itd. neprecenljive važnosti. — To težko pričakovano knjigo bo imelo založništvo »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, konec tedna na razpolago. — Cena je z ozirom na mnogostransko, z mnogimi vzorci in tabelami opremljeno strokovno delo razmeroma jako nizka; vezana knjiga velja namreč samo 6 K 20 h in so taka strokovna dela (posebno nemška) razmeroma mnogo dražja. — Priporočamo tudi I. del Podlesnikovega »Knjigovodstva«, ki obsega knjigovodstvo za društva, Čebelice, za mladeniče in gošpodarje, ter velja vezan 3 K 20 h.

Opozarjamo na današnji oglaš jubilejnih srečk za vdovski in sirotinski zaklad. Glavni dobiček znaša 25.000 kron. Žrebanje bode že 21. januarja 1909.

Žrebanje že jutri.
Jubilejne srečke
za vdovski in sirotinski zaklad „Eintracht“.
2200 dobitkov 1 krona 2200 dobitkov

Glavni dobiček
25.000
kron vreden
Dobe se v c. kr. tobakarnah, loterijah, poštah, menjalnicah t. t. d. 3489

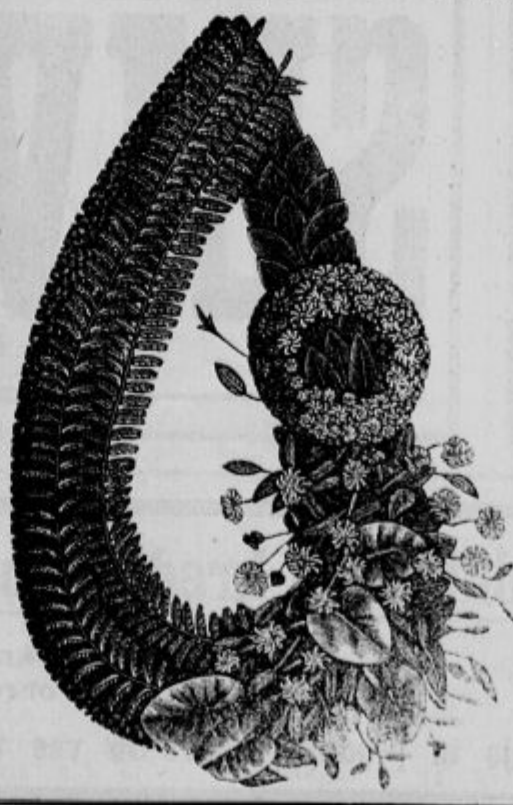
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**
Ceniki zastoj in franko.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.
Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puoh), Waffenrad.

Šivalni stroji

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev

in 3077—17

trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

GENE BREZ KONKURENCE!

Prvi Kinematograf Pathé

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti kavarni „Europa“

Vsako soboto in sredo nov program!

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorom: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do navedenih 20 v. Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani cen. I. prostor 20 v., II. 10 v. Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Freres. Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Dekle se išče

k mali družini, katera zna kuhati, malo šivati in se razume tudi na vrt. Natančno pove gospa Wölfling, Stritarjeve ulice, v Ljubljani. 157 2-2

!! Prvo slovensko !!

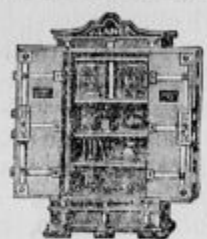
c. kr. oblastveno potrjeno 18 92

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.

• Dobl se tudi kraj po životni meri. •

Absolutno ognjevarne
blagajne

jekleno-oklopne blagajne in kasete ponudi starorenomirana tovarna za blagajne

Jan. Lange

Dunaj, XVIII/1, Währinger Gürtel št. 7.

Telefon 21485. 3157 26-6 Ceniki zastoj.

Dobavitelj domačih hranilnic. 22

Velika zaloga raznih slovenskih plošč in gramofonov

ceniki od gramofonov in plošč na razpolago.

Fr. P. Zalec

urur in optikar
Ljubljana,
Stari trg, št. 28.

Proda se po nizki ceni večja partija lepo izdelanih 115 3-2

PARKETOV

Oddajo se tudi za posamezne sobe. — Naslov pove uprav. „Slovenca“.

Gospodična

vešča slovensčine in nemščine, želi vstopiti v kako odvetniško ali drugo pisarno. — Naslov pove upravništvo. 149 3-2

Dež. lekarna pri „Mariji pomagaj“

M. Leustek

Ljubljana, Resljeva c. 1

zraven cesarja Franc Jožefovega jubil. mostu priporoča ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahkoprebavljivo. Mala steklenica 1 K, večja 2 K.

Nadalje zaradi svojega izbor. učinka znano

Tanno - chinin tinktura za lase, katera okrepuje lasišče in preprečuje izpadanje las. — Cena steklenici z rablilnim navodom 1 K. 2700

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K.

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognaca, Malaga, ruma itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Veletrgovina železa

„MERKUR“

Peter Majdič, Celje

se priporoča cenjenim odjemalcem.

Smrekove storže

po najvišjih cenah kupuje

tvrdka **BRATA POLLAK, LJUBLJANA.**

108 2-3

Č. gg. ženini in neveste

Največja in najbogatejša tovarniška zaloga pravih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine. — Razpošiljam na vse kraje sveta, kakor: ure, verižice, prstane, uhane, zapestnice, namizne oprave in okraske, šivalne stroje i. t. d. — Cene najnižje.

: Se priporoča za obilni obisk in naročila z velespoštovanjem :

FR. ČUDEN, Ljubljana, Prešernove ulice

: urar in trgovec, delničar švicarskih tovarn ur „UNION“. :

Naslov zadostuje

Fr. Čuden
LJUBLJANA.

Ceniki s kalendarjem tudi po pošti zastoj.

Trgovina na drobno

Franc Ksav. Souvan

je združena

do otvoritve novega lokala

z detajlno trgovino

v Bleiweisovi hiši

Mestni trg št. 24.

155 3-2

Milko Krapeš Gramofoni

urur, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Priporočam svojo zalogo zlatih, srebr. tula nikel, žepnih in različnih stenskih ur, vsake vrste budilk, zlato verižice, prstane, uhane, bisere z dragulji. Srebrno in iz kineškega srebra orodje.

Gramofone in najnovejše slovenske plošče od K 3 naprej. Vsi tu navedeni predmeti se točno in po nizki ceni popravljajo. 2393 30

Staro zlato in srebro kakor tudi drago kamenje kupujem ali vzamem v zameno. Ceniki na zahtevo poštne prosto.

Josip Maljavac

3428 v Roču, Istra 10-9

ima na prodaj

do 50 hektolitrov do-
rega, zdravega

belega vina

Kdor želi kupiti, mu ga pošlje po 22 K franko vse postaje Kranjske.

SLIVOVKA

tropinovec
kranjski brinjevec

Odlikovano v Parizu.

se dobi v sodih od 80 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in
rektifikarni sadja

M. Rosner & Co.,
Ljubljana,
Spod. Šiška, poleg Kestler-
jeve pivovarne.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -

- Delniška glavnica -
- K 3.000.000 -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun ter je obrestuje po čistih 4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice
Spljet, Celovec

- in Trst -

- Rezervni fond -
- K 300.000. -

imenom Hrvati, oziroma Srbi? Ali gospod lešič res misli, da je gospod Jagič, ki je dostikrat predaval slovensko etnografijo in Slavice res tak brucuš, da ne ve, kje je meja med Slovenci in Nemci? Gospod lešič, ali morete naštetih »zaslug« za Slovence, zaradi katerih zasluži Jagič sploh biti častni član naše Slovenske Matice? Ali morete sploh naštetih kakih zaslug Jagičevih za Sloane? Ali morete, gospod Matični predsednik, tajiti, da se gospod Jagič s slavistiko ni pečal z drugega vzroka, nego da bi si služil kruh? Ali morete, gospod lešič, reči, da je Jagič škodo, ki jo je nam Slovincem, zlasti pa obmejnim, naredil s svojimi predavanji — s katerimi je v srca naših slavistov vsejal duha zaničevanja, izruvavši jim vse ideale — in s svojimi knjigami, popravil s tem, da je Matični pisal prijazno pismo in da je morda kje v kakem privatnem pismu »pripoznal svojo pomoto?« Ali je gospod Jagič svojo pomoto že v kakem ravno tako odličnem nemškem spisu javno pripoznal? Morete li, gospod Matični predsednik, na vsa ta vprašanja brez zavijanja in brez skrivanja v Jagičev prid odgovoriti? Gotovo ne; če pa vi in Matični odbor tega ne morete, tedaj je pa edino pravo, da Matični odbor čim hitreje ko mogoče, svojo lastno pomoto — da ne rečemo »blamažo« — pripozna in da iz tega izvaja edino pravo posledico: da namreč gospoda dvornega svetnika kot častnega člana »Slovenske« Matice črta in to vzlic temu, da se bodo posamezni odborniki gospodu Jagiču malce zamerili. Naredite to, kar je pravo in vsega besedičenja bo konec! Črtanje Jagiča kot častnega člana Matičnega, to je, kar mi obmejni Slovenci odločno zahtevamo, sicer ne bomo več smatrali Slovenske Matice kot slovenske in bomo izvajali svoje posledice!

+ **Rektor se je udal.** Dne 18. t. m. je dunajski rektor Exner zopet poklical k sebi zastopnike slovenskega dijaštva in jim naznanil, da je dal provokatorični oglaš »Südmarke« odstraniti. Pristavil pa je, da je storil to čisto samovoljno brez ozira na kak zunanji vpliv (zahteva slovenskega dijaštva; protest kranjskega deželnega zbora). Zastopniki slovenskega dijaštva so na to precej izjavili, da to smatrajo za svojo zmago. Ker pa je bil oglaš nabit na dveh deskah in je bil odstranjen le na eni, so zastopniki zahtevali, da se takoj drugi oglaš odstrani, kar je rektor tudi obljubil.

+ **Telovadni odsek v Šmartnem pri Liti.** Se je ustanovil preteklo nedeljo ob priliki ko je imelo ondotno izobraževalno društvo svoj letni občni zbor. Predaval je J. Podlesnik. K odseku je pristopilo 30 mladeničev. Na zdar!

+ **Tečaj za vaditelje telovadnih odsekov** priredil Z. T. O. v Ljubljani od 8. do 13. februarja t. l. Na sporedu tečaja je 21 telovadnih ur, 20 predavanj in 2 izfeta. Zanimanje za tečaj je veliko. Kdor se ga želi še udeležiti, naj se prijavi na naslov: »Zveza telovadnih odsekov« v Ljubljani.

+ **Telovadni odsek** se je ustanovil pretekli mesec v Cerknici. Pristopilo je nad 30 mladeničev.

+ **Gospodinjki tečaji za dekleta na kmetih.** V deželnem zboru je vložil dr. Lampe nujni predlog za prireditve gospodinjiskih tečajev na kmetih, ki pa ni prišel v razpravo, ker je bil deželni zbor prej odgojen. Deželni odbor je pa v zadnji seji sklenil, da poskusi s prireditvijo takih tečajev. Najbolje so urejene gospodinjke šole za dekleta v Švici, koder so tako stalne, da mora (v kantonu Freiburgu) vsaka deklica po končani šestletni ljudski šoli dve leti obiskovati gospodinjisko šolo. Tam so torej te šole stalno urejene in prisilne. Deželni odbor kranjski je pa sklenil, da poskusi s krajsimi tečaji, v katerih bi se dekleta poučevala v glavnih stvareh domačega gospodinjstva, in sicer samo tiste stvari, ki se morejo uporabiti v majhnem kmečkem gospodarstvu. Kot kraji, koder bi se mogli prirediti taki tečaji, so se imenovali: Vrhnika, Repnje, Šmihel pri Novem mestu. Seveda je odvisno od krajevnih faktorjev in razmer, kako bodo sprejeli to misel in kakšni bodo uspehi. Če se taki gospodinjiski tečaji pri nas udomačijo in sistematično urede, bi bili velikega pomena za napredek našega kmečkega prebivalstva. Dobrih, razumnih in večjih gospodinj nam je treba!

+ **Šefredakter »Edinosti«**, gospod Makso Cotič, dal je svojega sina v laško šolo.

+ **Imenovanja pri pošti.** Poštni kontrolor Iginio Pozzo Balbi je imenovan glavnim blagajnikom v Trstu, višjim poštnim kontrolorjem so imenovani Giuseppe Cattaro, Eduardo Rjavitz, Giovanni Bonetti, Giovanni Bonetta, Giuseppe Bezeg, vsi za Trst, in Matej Pogačnik za Opatijo. Višji poštni kontrolor Josip Kavčič, kate-

remu je bilo obljubljeno ravnateljsko mesto v Ljubljani, je dobil mesto pri filijalki Trst 7.

+ **Iz sodne službe na Primorskem.** Sodnik Strausgitl je premeščen iz Rovinja v Gorico, de Milost v Trst, svetnikom so imenovani della Zonca, Mattioni in Czakka.

— **Premeščenje zdravnikov.** C. kr. okrajni zdravnik dr. Avgust Gregorič je iz Sežane premeščen v Trst, c. kr. zdravstveni asistent dr. Ivan Verčon pa iz Trsta v Sežano.

— **Avtomatična (samostojna) kosa.** Piše se nam: Delavsko vprašanje na kmetih je postalo od leta do leta bolj pereče. Naše ljudstvo ne najde na svoji zemlji več uche za vse svoje potrebe, radi tega beži od doma v Ameriko in tovarne in rudokope. Vsled tega izseljevanja kmetkega ljudstva se je kmetijsko delo silno podražilo. Najbolj se ta draginja čuti za časa košnje. Da se tem težkočam vsaj nekoliko pride v okom, namenil sem izumiti mehnično ročno koso, kar se mi je tudi posrečilo. Moja samostojna kosa opravi za tri krepke kosce. Da pokosiš z njo v enem samem dnevu toliko, kakor trije dobro plačani delavci, ni treba da si posebno krepak možak, celo ženske jo lahko obvladajo. S tako koso zamoreš kositi tudi v bregu in med drevjem. Kosa ta bo stala z vsi pripravami vred po velikosti večjo ali manjšo 50 do 80 kron. Da pa bo kosa ob pravem času na razpolago, sklenil sem najprej nabrati za njo primeren število naročnikov. Po tem številu se bo ravnalo pri izdelovanju kose, ker si nočem nakladati velike zaloge. Kdor želi koso imeti, naj se oglasi za njo in se zaveže koso sprejeti, ako mu bo ugaljala. Predplačil se ne zahteva. Zadolostje navadna dopisnica pod naslovom: »Kosa«, poste restante Begunje, Gorenjsko.

— **V železniškem vozu umrl** je delavec Jakob Mesen iz Javornika, ki se je vračal iz bolnišnice domov.

— **Sijajni uspeh hrvatskega skladatelja v tujini.** Minolo soboto so peli v monakovskem Gärtnerplatz-gledišču Albinijevo opero »Baron Trenk«; uspeh je bil uprav sijajen. Skladatelja so obsipali s cvetjem ter mu prirejali velike ovacije. Nekatero točko so morali ponavljati; zlasti je vse navdušilo hrvatsko kolo.

— **Predavanje** je preteklo nedeljo priredila »Dekliška zveza« v Loškem potoku. Predaval je gospod Škulj o nalezljivih boleznih in zlasti še o jetiki.

— **Opozorjamo** na današnji inserat domače tvrdke, katero je otvoril Karel Čamernik, Dunajska cesta št. 9. Prodaja in posojevanje koles ter prejem vsakovrstnih popravil. Ker je Slovenec, ga toplo priporočamo.

š **Nogo si je zlomil** v Celju gosp. profesor v pok. Kosi.

— **Štrajk voznikov** v tržaški okolici traja dalje. Tudi včeraj in danes je delo povsod počivalo. Štrajkujoči vozniki vzbuja jo splošno pozornost — kakor se nam zadržuje tudi v krogih voznikov.

Ljubljanske novice.

lj **Kdo je pozval vojaštvo?** V deželnem zboru je v svojem ekspoziju navajal baron Schwarz, kakor slove nemško besedilo v ponedeljski Ljubljanki: »Hiebei möchte ich bemerken, dass der Herr Bürgermeister in Abänderung seiner Haltung vom Vortage, am 18. September die Verwendung des Militärs selbst in Vorschlag brachte«. Pripomniti moram, da je župan izpremenil svoje stališče s prejšnjega dne in sam predlagal vojaštvo. — Župan v svojem ekspoziju konstatira, da je poklical 18. septembra deželni predsednik sam, ne da bi bil njega obvestil. Na to pa izjavlja župan sledeče: »Dalje konstatuje gospod deželni predsednik, da je za 19. dan septembra odredil pripravljenost orožništva in vojaštva v bližini onih objektov, proti katerim se je poglavitno vršil napad prejšnjega večera; jaz pa moram dostaviti, da je tudi to bilo odrejeno brez predloženega sporazuma z menoj in da sem se moral, ko sem 19. septembra popoldne iz lastnega nagiba prišel k gospodu deželnemu predsedniku, zato da očuvam avtonomijo mestne občine, prav odločno in dokaj dolgotrajno zavzemati za to, da je gospod deželni predsednik, ki je nameraval orožništvo pustiti nastopati samostojno, konečno privolil v to, da je vsako orožniško patruljo spremljal mestni policijski stražnik. Gospod deželni predsednik, ki je bil dan pred tem še poln hvale o mestni policiji, napadel me je ob tej priliki jako vehementno zaradi mestne policije, češ, da so demonstrantje celo njemu pobili okna, dasi so pred vladnim poslopjem stali trije policijski stražniki. Razume se samo po sebi, da sem ta neopravičeni napad odločno zavrnil ter gospoda deželnega predsednika opozoril, da bi razbijanje oken popolnoma preprečiti ne bilo

moglo ne orožništvo in bržkone tudi ne vojaštvo, pa naj bi bilo jedno kakor drugo takoj spočetka stopilo v akcijo. Videč silno razburjenost gospoda deželnega predsednika in nepristopnost njegovo za kake razloge z moje strani, izvedevši dalje iz njegovih ust, da misli za večer 19. septembra celo obilnejšo uporabo vojaštva kakor prejšnji večer, ko je isto brez potrebe hodilo v manjših oddelkih po mestu ter s tem razburjenje občinstva le povečalo, spoznal sem takoj, kakšno taktiko mi je zavzeti, da uporabo vojaštva kar najbolj mogoče omejim. Zato sem gospodu deželnemu predsedniku predlagal, naj se samo kazina, katera je iz razlogov, ki jih ne bom tukaj preiskaval, ker so splošno znani, v Ljubljani bila vedno objekt, proti kateremu se je obračala užaljena slovenska duša, zastraži z vojaštvom na ta način, da se potegne kordon čez Seidenburgovo ulico, ond kjer se stika s Knaflijevo ulico, ter od kazinskega vrta do Radeckega spomenika in od ondop do srednjem Zvezdnem drevoredu do nunskega poslopja. Nadalje izjavlja, da deželni predsednik ni pristal na ta nasvet, marveč je dal zapreti ves Kongresni trg in pustil hoditi vojaške oddelke po drugih krajih mesta. Župan torej izjavlja, da je bil za mali kordon. Konstatiramo, da še obstoja diametralno nasprotje med baron Schwarzovim in Hribarjevimi ekspozijem.

lj **Ivan Hribar in baron Schwarz.** V včerajšnji občinski seji je odgovarjal ljubljanski župan Ivan Hribar v obširnem ekspoziju na ekspozije barona Schwarza v deželnem zboru. Izjava župana Hribarja se v marsikaterem oziru znatno razlikuje od Schwarzovega ekspozija. Nesoglasja med svojim in Schwarzovim ekspozijem glede na pomenke, ki sta jih imela 18. septembra in dan po 20. septembru, pripisuje Hribar okolnosti, »da se je ves ta pogovor (kakor tudi ostala dva) vršil v slovenskem jeziku in da se ga tedaj on (namreč baron Schwarz, ki se je tega jezika šele učil v svrhu svoje uradniške karijere) ne more spominjati tako dobro, kakor jaz (župan Hribar), ki sem že v nežni mladosti srkal sladke zvoke tega jezika iz ust svoje matere.«

lj **Dr. Triller in Ivan Hribar.** Dr. Triller je opetovano trdil pred sodiščem in v deželnem zboru, da so bili septemberski izgedi spontanni izbruh ljudske duše. Ljubljanski župan pa izjavlja v svojem ekspoziju dobesedno: »Tudi jaz sem namreč prepričan, da so ti izgedi pripravljeni bili.«

+ **V policijski službi.** V Ljubljano pride v policijsko službo višji policijski komisar Pertot. Prej je služboval v Dalmaciji, zadnja leta je bil voditelj policijskega komisarjata v ulici Luigi Ricci v Trstu. On je okoličanski Slovenec, šolal pa se je v laških šolah, dovršivši tudi laški komunalni gimnazij. Poročen je z Italijanko, v družini se govori laški, otroke ima v nemških šolah, a on pozna popolnoma slovenski jezik. Na njegovo mesto pojde dr. Pečotsch, višji komisar.

lj **Osebnost vest.** Dne 18. t. m. je praznoval v ožjem rodbinskem krogu c. kr. finančni računski oficijal gospod Rihard Schumi 20letnico, kar je vstopil v državno službo. Redek slučaj radi tega, ker je najstarejši računski uradnik tega činovnega razreda v Avstriji!

lj **Insolventen** je postal tukajšnji trgovec Recknagel.

lj **Iz pisarne slovenskega gledališča.** V petek se poje šestič Puccinijeva opera »Madame Butterfly«, ki se pravkar s sijajnim uspehom poje v Gradcu in ki jo pripravljata tudi tukajšnje nemško gledališče. V Ljubljani smo torej prehiteli graško mestno gledališče za štiri mesece, bogato nemško ljubljansko gledališče pa za pet mesecev. — V nedeljo popoldne ob treh se igra prvič v sezoni narodna igra s petjem in godbo »Legionarji«, zvečer pa se na mnoge želje poje še poslednjič v sezoni opera »Carmen«. — V torek se igra izvirni narodni igrokaz »Zaklad«, ki je izšel v »Dom in Svetu«. — V četrtek, dne 28., in v soboto, dne 30. t. m., pa se poje prvič in drugič opera Masseneta »Werther«, za katero je slavni deželni odbor dal naslikati dve novi dekoraciji ter je poskrbelo dramatično društvo za nove kostume. — Operetno osobje pripravljata Audranovo opereto »Angel sreče« (masscotte), operno osobje pa Försterjevo opero »Gorenjski slavček« in »Cavalleria rusticana« in »Pagliacci«. Tako je vse gledališko osobje zelo zaposleno.

lj **Arefiranega čevljarkega pomočnika Mohoriča,** ki je po nesreči ustrelil s pomočnika Kifnerja, izpuste danes iz preiskovalnega zapora. Mohorič je nesrečni revolver pred tremi tedni kupil od nekega dijaka in se je vedno igral z revolverjem. Zanimivo je, da danes »Grazer Tagblatt« zahteva, naj se mladim ljudem ne dajo orožni listi, češ, da imajo v Ljubljani dijaki, vajenci in pomočniki revolverje ter

da, kakor je slišal »Grazer Tagblatt« travo rasti, pri vsaki priliki groze, da bodo streljali Nemce.

lj **Naši Belgijci** so res originalni vojaki, ki časih spominjajo tudi na dobo »aus der alten guten Zeit«. Delajo po svoje. Če bi bilo v vseh avstrijskih polkih tako malo discipline, bilo bi žalostno za našo državo. Včeraj sta dva Belgijca zopet na poseben način napravila »vojaško vajo«. Polk št. 27. je imel nekeje v okolici vajo. Okolu pol 3. ure popoldne pa se prikazeta dva opotekajoča se Belgijca pred Kleinmayerjevo tiskarno. Bila sta v polni vojni opremljeni s puškama in telečnjakoma. Ljudje so mislili, da sta prišla Kleinmayerja stražit, ker nakrat nista mogla niti korak naprej. Oprijela sta se, pa tudi to jima ni pomagalo, nakrat sta bila na tleh kakor sta bila dolga in široka. Vse polno ljudi je gledalo to »vojaško vajo« zavednih Belgijcev. Sedaj se je pa šele pričela »glavna vaja«. Vzdigovala sta se počasi, pri tem pa pobirala puški z nerodnostjo, ki bi bila vredna posebne nagrade. Nekateri ljudje so dvomili, da bi bila ta dva popolnoma pijana moža v popolni vojaški opravi res vojaka, govorilo se je, da se dva šaljivca »gresta maskare«, no, pa to so bile le prazne govorice — bila sta res prava junaška Belgijca. Nehote se nam je pri tem prizoru vrnilo vprašanje: Koliko so Belgijci popili, predno so 20. septembra odkorakali iz vojašnice? — V nedeljo je neki Belgijec norel po parku pred justično palačo s potegnjenim sabljjo. K sreči ni nikogar srečal. Prepodil ga je končno neki častnik. — To so razmere!

lj **Aiera v nemškem gledališču.** Včeraj je bil operni pevec Leser, ki je klobfural kapelnika nemškega gledališča Müllerja, ki ga je kruto šikaniral in ga hotel uničiti, obsojen le na 5 kron globe. Sodnik je vpošteval, da je bil Leser silno razburjen, ker je bilo Müllerjevo postopanje proti izbornemu pevcu tako nizko in tako kričeče, da je brez primere.

lj **Na cesti umrl.** Ko je danes okoli pol ene popoldne na Poljanski cesti pred hišo šte. 81 leta 1870 v Spodnji Šiški rojeni in tja pristojni, na Emonski cesti številka 4 stanujoči oženjeni delavec Jožef Rihter stopil z voza, se je zgrudil na tla in je bil takoj mrtev. Na lice mesta došla policijska komisija je konstatovala, da ga je zadela kap, ter odredila, da so truplo prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Telefonska in brzojavna poročila.

CESAR ODGOJIL POTOVANJE V BUDIMPEŠTO.

Dunaj, 20. januarja. Cesar je za 14 dni odgodil potovanje v Budimpešto.

SEJA DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 20. januarja. V današnji seji državnega zbora se je predsednik najprej spominjal potresa v Italiji. Vlada je predložila predlogo o samostojni laški pravni fakulteti na Dunaju, ki se otvori s prihodnjim zimskim semestrom in ki bo veljala viado vsako leto 120.000 kron, vlada je predložila dalje rudarski zakon in predlogo o normalnem rekrutnem kontingentu. Na vrsti so sedaj nujni predlogi. Češki radikalec Bořival utemeljuje svoj nujni predlog glede sedanje dvojezičnosti pri lokalnih železnih na Češkem.

INTERPELACIJE NAŠIH POSLANCEV.

Dunaj, 20. januarja. V današnji seji državnega zbora je interpeliral poslanec dr. Korošec o postopanju dunajskega rektorja, ki je nabil na uradni deski oklice nemškega narodnega sveta za Spodnje Štajersko. — Poslanec dr. Benkovič je interpeliral ministrskega predsednika, ali ve, da se je minister Schreiner udeležil glavne seje »Schulvereina« v Pragi.

LAŠKO VSEUČILIŠČE NA DUNAJU IN ITALIJANI.

Dunaj, 20. januarja. V tukajšnjih italijanskih krogih ostro obsojajo vlado, ker je parlamentu predložila kot sedež laškega vseučilišča Dunaj, ki da je pokazal, da v njem Italijanom ni mogoče mirno živeti. Novo razočaranje — piše »Piccolo« — združuje poslance, dijaštvo in ljudstvo v boju proti Dunaju in za Trst. Tržaški Nemci delajo tudi na to, da pride laška pravna fakulteta v Trst, da s tem kljubujejo Slovincem. To dokazuje med drugim nedeljski članek graške »Tagespošte«, ki ga je spisal v Trstu bivajoč Nemec.

KUHANJE ŽGANJA IZ SUHIH ČEPELJ.

Dunaj, 20. januarja. V današnji seji državnega zbora je poslanec Žitnik stavil nujni predlog, naj finančno ministrstvo prekliče prepoved z dne 23. decembra o kuhanju žganja iz suhih čepele. Nato je poslanec Žitnik v imenu »Slovenskega kluba« interveniral v finančnem ministstvu, kjer se mu je reklo, da finančno ministrstvo finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani da navodilo, naj dovoli kuhanje

Odgovorni urednik: **Ivan Štefe.**